

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/149/2020
Identifikačné číslo spisu:	6117241162
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:6117241162.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu B. bývajúcí v J., zastúpený JUDr. Ľubomír Ivan, advokát vo Zvolene, Námestie SNP č. 41, proti žalovanému 1/ S., bývajúcí v J., zastúpený Advokátsk kancelárie MESSINGER & Partners, s. r. o. Ľubomír Messinger, advokát v Banskej Bystrici, Skuteckého 13, 2/ Y., bývajúceho v L., o nahradenie prejavu vôle a neplatnosť darovacej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 20C/63/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. októbra 2019 sp. zn. 14Co/63/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 28. februára 2019 č. k. 20C/63/2017-206 žalobu žalobcu vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ o nahradenie prejavu vôle žalovaného 1/ a o neplatnosť darovacej zmluvy zamietol v celom rozsahu. Rozhodol, že žalovaní 1/, 2/ majú nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi vo výške 100%, ktoré je žalobca povinný zaplatiť žalovaným 1/, 2/ v lehote troch dní odo dňa rozhodnutia o výške trov samostatným uznesením. Rozhodol tak na tom základe, že zo strany obdareného došlo k vráteniu daru podľa § 629 Občianskeho zákonníka, ide o jednostranný právny úkon, ktorý je možné považovať za odstúpenie od zmluvy, a to darovacej zmluvy a nevyžaduje sa súhlas druhej strany. Vzhľadom k tomu, že došlo k takémuto úkonu mal za to, že žalobca sa nemôže domáhať svojho predkúpneho práva voči žalovanému 1/. Predkúpne právo mu zostalo zachované voči žalovanému 2/. Žalovaní predložili do konania zmluvu o vrátení daru z 11. júna 2018, kde z článku I bodu 1 - 2 vyplýva dôvod, dar má právne vady z dôvodu neplnenia ponukovej povinnosti voči ostatným spoluvlastníkom k predmetu daru. Navyše, žalovaný 2/ uviedol písomne, že sa necíti byť účastníkom konania, pretože mu žalovaný 1/ vrátil dar pre právne vady, išlo o legálny právny úkon.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 14Co/133/2019 z 29. októbra 2019 potvrdil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 20C/63/2017-206 z 28. februára 2019. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 1/ a žalovanému 2/ trovy odvolacieho konania v rozsahu 100% v lehote 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti

rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým rozhodne o výške náhrady trov dovolacieho konania. Stotožnil sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie vysloveným v napadnutom rozhodnutí vo veci samej, ako aj s jeho dôvodmi, na ktoré poukázal. Konštatoval správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia. Nezistil žiadne vady konania v konaní pred súdom prvej inštancie, ktoré by sa týkali procesných podmienok; čo sa týka preskúmania veci samej, dospel k záveru, že súd prvej inštancie z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby žalobcu dospel k správnym skutkovým a právnym záverom a teda rozsudok je vecne správny. Právne posúdenie zo strany súdu prvej inštancie považoval za správne.

3. Žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) podal proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa jeho názoru postupom odvolacieho súdu, najmä jeho spôsobom, akým sa vysporiadal s rozsudkom súdu prvej inštancie v odôvodní, cíti sa byť ukrátený na svojich právach, toto rozhodnutie považuje za zmätočné, neurčité, nezrozumiteľné a z toho dôvodu nepreskúmateľné (§ 420 písm. f/ CSP).

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že rozhodnutie prvoinštančného i odvolacieho súdu je správne. Súdny správne zistili skutkový stav a tieto v súlade so zákonom aj vyhodnotili. Navyše, žalovaný 2/ uviedol, že sa necíti byť účastníkom konania, nakoľko mu 11. júna 2018 žalovaný 1/ dar vrátil. Podľa jeho názoru išlo o legálny právny úkon, ktorý mu priznáva samotný zákon. Žalovaný 1/ navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Dovolací súd najskôr skúmal existenciu uplatnených dovolacích dôvodov, ktorým je tzv. vada zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, ako to vyplýva z obsahu dovolania. Ak totiž dovolanie z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, potom existencia tohto dôvodu, t.j. existencia niektorej z vád uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. zmätočnosť rozhodnutia) neznamena len splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľov tvrdiacich, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľmi vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd uviedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp., zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015,

5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

10. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom, či mimosporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1ECdo/10/2014, 3Cdo/146/2013). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

11. V danom prípade žalobca prípustné dovolania odmietol, ako to vyplýva z jeho obsahu, z § 420 písm. f/ CSP spočívajúce v postupe odvolacieho súdu, najmä jeho spôsobu, akým sa vysporiadal s rozhodnutím súdu prvej inštancie, cítil sa byť ukrátený na svojich právach. Rozhodnutie považoval za zmätočné, neurčité, nezrozumiteľné a z toho dôvodu nepreskúmateľné.

12. Dovolaním napádaný rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne prepisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie. Dovolateľ preto nedôvodne argumentoval, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné; pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

13. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je aj právo účastníka konania, resp. strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením práva a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (stranou sporu), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (bližšie pozri rozhodnutia Ústavného súdu SR vo veciach sp. zn. IV. ÚS 115/03, či sp. zn. III. ÚS 60/04. Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uvádza: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad“ (napr. Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Recueil III/1997, či rozsudok vo veci Ruiz Torija c. Španielsko a Hiro Balani c. Španielsko, oba z 9. decembra 1994, Annuaire, série A č. 303 A a č. 303B).

14. Podľa § 447 písm. c/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. V prejednávanej veci žalobca nepreukázal opodstatnenosť dovolania a porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP, preto najvyšší súd ich dovolanie v tejto časti podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

15. Žalobca vyvodil prípustnosť dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP namietajúc nesprávne právne závery súdov nižšej inštancie.

16. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktorá pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

17. Právnym posúdením veci treba považovať činnosť súdu spočívajúcu v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach

účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio juris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t.j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne je na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym, či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav.

18. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutým predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa žalobcu riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje totiž dovolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, či je táto otázka riešená dovolacím súdom rozdielne alebo nebola riešená. Zároveň musí byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu aj konkrétne označené jeho rozdielne rozhodnutie alebo rozhodnutie, od ktorého sa odvolací súd odklonil, riešiace otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu alebo tvrdenie, že táto právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená. Nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne.

19. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). So zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie, napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie o právnu otázku, ktorá podľa dovolateľov mala byť riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie, ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom.

20. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľ pri vymedzení dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 CSP nepostupoval, pretože jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom neuviedli konkrétnu právnu otázku riešenú odvolacím súdom, neuviedol, ako ju riešil odvolací súd a neuviedli ani to, ako mala byť táto právna otázka riešená správne, pričom konkrétnu právnu otázku nebolo možné vyvodit' ani zo samotného obsahu dovolania. K uvedenému dovolací súd dáva do pozornosti, že pri posudzovaní podania podľa jeho obsahu nemôže súd určitému podaniu dávať iný význam, než ktorý zodpovedá obsahu podania, jeho vnútornej skladbe, logike, zvolenej argumentácii, v podaní použitým výrazovým prostriedkom a celkovému zmyslu podania. Posudzovanie podania taktiež neumožňuje súdu obsah úkonu výkladom dopĺňať, či domýšľať alebo z neho vyvodit' závery, ktoré z obsahu úkonu nevyplývajú (Štefček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 440-446).

21. Najvyšší súd ďalej uvádza, že dovolanie nepredstavuje (ďalší) opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd z hľadiska úpravy a zamerania dovolacieho konania nie je tzv. skutkový súdom, čo znamená, že nemôže formulovať nové skutkové závery a nie je ani oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení súdmi nižších inštancií, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Vyplýva to z ustanovenia § 442 CSP, podľa ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdom prvej inštancie a odvolacím súdom, ani prieskumu nimi

vykonaného dokazovania a jeho hodnotenia (§ 191 ods. 1 CSP, § 378 ods. 1 CSP).

22. Argumentácia dovolateľa vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 CSP, podľa názoru najvyššieho súdu, predstavuje iba polemiku s rozhodnutím odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie, resp. ide o námietky, ktoré sa týkajú spochybňovania správnosti skutkových zistení a nesprávneho procesného postupu. Nesprávnym zistením skutkového stavu, prípadne len samou polemikou s rozhodnutím súdu nie je možné podľa Civilného sporového poriadku vymedziť dovolací dôvod, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci. Uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok odvolacím súdom (nie otázok skutkových). Podľa dovolacieho súdu takáto argumentácia v dovolaní dovolateľa absentuje. Dovolateľ sa de facto domáhal opätovného právneho posúdenia ním tvrdeného skutkového stavu v jeho prospech. Takéto tvrdenie nemožno považovať za právne otázky vymedzené zákonom predpokladaným spôsobom. Dovolací súd nemohol posúdiť odklon rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP lebo dovolateľ neuviedol žiadne rozhodnutia dovolaní, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť. Dovolateľ jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom neuviedol konkrétnu právnu otázku riešenú odvolaním súdu, neuviedol ako mala byť táto otázka správne riešená a napokon právnu otázku nebolo možné vyvodit' ani z obsahu dovolania.

23. Podľa § 447 písm. f/ CSP dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 CSP až § 435 CSP.

24. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu ani v tejto časti nie je prípustné, preto ho odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

25. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP a vyslovil, že žalovaným priznáva nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok